

ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาในการต่อต้าน*
อาชญากรรมการท่องเที่ยวเพื่อล่อลวงละเมิดทางเพศเด็กในระดับภูมิภาค
The International Cooperation in Criminal Issues in
Thailand to Combat the Child Sexual Exploitation in Travel and
Tourism -in the Greater Mekong Sub-Region

สุธาสินี สุภา**
 Suthasinee Supa

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาของประเทศไทยในการต่อต้านการท่องเที่ยวเพื่อล่อลวงละเมิดทางเพศเด็กในระดับภูมิภาค ในสี่ประเทศ

* บทความนี้สรุปมาจากรายงานการวิจัยกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กในประเทศไทย ซึ่งได้นำเสนอในงาน Regional Legal Research Group : NLRG Meeting Legal Research Findings – Sexual Crimes against Children at UN Conference , Thailand เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2558 โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาในการต่อต้านการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศไทย และเวียดนาม.

This article is a summary of the research, National Law and Law Enforcement Process related to Sexual Crimes against Children in Thailand which was presented to the Regional Legal Research Group: NLRG Meeting Legal Research Findings - Sexual Crimes against Children at UN Conference, Thailand, on 16 September 2558 with the aim to enhance international cooperation in criminal issue to combating child sexual exploitation in 4 countries that focus on Cambodia, Laos PDR, Thailand and Vietnam.

** นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, นิติศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายระหว่างประเทศ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

LL.B. (second class honors) Chiang Mai University, LL.M. (International Law) Chulalongkorn University, A full-time law lecturer at Faculty of Law, Chiang Mai University.

ได้แก่ ประเทศไทย กัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเวียดนาม เพื่อเสนอแนะกลไกทางกฎหมายและกลไกอื่นๆ เพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและต่อต้านการท่องเที่ยงเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก

จากการศึกษากฎหมายความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาและกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดนพบสภาพปัญหา คือ ปัญหาขาดการประสานงานของหน่วยงานและความล่าช้าของกระบวนการ ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายที่สูงเมื่อมีการดำเนินการระหว่างประเทศ ปัญหาข้อกฎหมายและทางปฏิบัติในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน การขาดมาตรการในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศภายใต้สนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อความร่วมมือในระดับภูมิภาค บทความนี้มีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดตั้งหน่วยปฏิบัติงานเฉพาะกิจและการตั้งศูนย์ประสานงานใน 4 ประเทศ และเป็นผู้ปฏิบัติงานในการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศในคดีชาวต่างชาติที่ละเมิดทางเพศต่อเด็ก ควรจัดทำบันทึกข้อตกลงทางอาญาพหุภาคีระหว่างสี่ประเทศ เรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมทางเพศต่อเด็ก และจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันในสี่ประเทศ ควรจัดทำบันทึกข้อตกลงเพิ่มเติมความร่วมมือในการต่อต้านการล่วงละเมิดเด็กและการแสวงหาผลประโยชน์ผ่านการท่องเที่ยงในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือต่อต้านการค้ามนุษย์ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง รวมถึงควรจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลผู้กระทำความผิดละเมิดทางเพศต่อเด็กทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ การจัดทำบัญชีดำผู้กระทำความผิดและการติดตามตรวจสอบดูความเคลื่อนไหวของบุคคลในบัญชีรายชื่อนั้นด้วย

คำหลัก : การท่องเที่ยงเพื่อล่วงละเมิดทางเพศเด็ก, ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา, การส่งผู้ร้ายข้ามแดน, ผู้กระทำความผิดชาวต่างชาติละเมิดทางเพศเด็ก

ABSTRACT

This article aim to study about the principles regarding the international cooperation on criminal issues in Thailand to combat the child sexual exploitation in travel and tourism in the Greater Mekong sub-region that focuses on Thailand, Cambodia, Laos PDR, Viet Nam. To study and propose a legal mechanism and other mechanisms for cooperation among the countries in preventing and combating child sexual exploitation in travel and tourism.

Owing to the study The Act on Mutual Assistance in Criminal Matters B.E. 2535 (1992) and Extradition Act B.E. 2551 (2008) we found problems with international cooperation on child sex cases the following: Lack of coordination between agencies and the slow process, High expenses when international travel is required, Legislation and implementation of laws on extradition, Lack of measures to enhance international cooperation under the ASEAN MLAT.

With regard to solving such problems for regional cooperation, the article has the guideline the following: Push for Establish a special task force and coordination center and focal point in the four project countries to enhance international cooperation against foreign child sex offenders, Push for Make multilateral international MOUs for cooperation to combat sexual crimes against children and develop a 4-country joint operation plan for cross-border cooperation at a region level, Push for Make additional MOUs for cooperation against child sexual abuse and child sexual exploitation in travel and tourism, as with the COMMIT MOU against human trafficking to enhance cooperation against foreign child sex offenders in the four project countries, Push for the design and development of a child sex offender database of national and international standards including make Black List and Watch List.

Keywords: The Child Sexual Exploitation In Travel And Tourism, The International Cooperation On Criminal Issues, Extradition, Foreign Offenders In Child Sex Cases.

บทนำ

ปัญหาอาชญากรรมทางเพศต่อเด็กในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นการละเมิดสิทธิเด็กขั้นรุนแรงและเป็นปัญหาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสวัสดิภาพของเด็กตลอดชีวิต โดยเฉพาะการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศต่อเด็ก ในลักษณะการท่องเที่ยวเพื่อล่อลวงละเมิดทางเพศเด็ก (child-sex tourism)¹ เป็นอาชญากรรมที่มี

¹ ปัจจุบันมีการใช้คำศัพท์ที่แตกต่างกันออกไป ที่ส่วนใหญ่สามารถใช้แทนกันได้ เช่น การท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก หรือ การท่องเที่ยวเพื่อประเวณีเด็ก “child sex tourism”,

ลักษณะเฉพาะและมีความซับซ้อนทำให้ยากแก่การทำงานของบรรดาหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย และผู้ให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่อ ทั้งในส่วนของการทำงานเพื่อสืบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน และการจับกุมตัวผู้กระทำความผิด รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ

การท่องเที่ยวเพื่อล่อลวงละเมิดทางเพศเด็ก ถูกนิยามว่า เป็นการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กโดยบุคคลที่เดินทางมาจากเมืองอื่น ภูมิภาคอื่น หรือประเทศอื่น เพื่อมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็ก” (the sexual exploitation of children by a person or persons who travel from their home district, home geographical region, or home country in order to have sexual contact with children)² คนกลุ่มนี้มักเดินทางจากประเทศที่ร่ำรวยไปสู่ประเทศด้อยพัฒนาว่า แต่อาจเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศ หรือภูมิกวณานั้นเองก็ได้จะมีเด็กเป็นเป้าหมายของการเดินทางมาท่องเที่ยวโดยเฉพาะ หรือเป็นบุคคลที่โดยปกติแล้วมิได้ให้ความสนใจหรือชื่นชอบการมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก หากแต่ฉกฉวยโอกาสจากสถานการณ์ที่พวกเขาสามารถเข้าถึงเด็กในสถานที่นั้น ๆ ได้ง่าย การไม่เป็นที่รู้จัก การอยู่ห่างไกลจากข้อกำหนดทางจริยธรรมและสังคม³

จากรายงานของมูลนิธิพัฒนาการคุ้มครองเด็ก (FACE: Fight Against Child Exploitation) และรายงานองค์กร Terre des Hommes Netherlands ระบุว่าในปีหนึ่งมีชาวต่างชาติจำนวนมาก ซึ่งเป็นกลุ่มชายวัยกลางคนที่มาจากประเทศเชดยุโรปและเชตอเมริกาเหนือและญี่ปุ่น เดินทางมาล่อลวงละเมิดทางเพศต่อเด็ก รูปแบบการกระทำต่อเด็กมีหลายรูปแบบอาจเป็นการละเมิดล่วงเกินทางเพศโดยตรงและอาจผนวกด้วยการถ่ายภาพ หรือบันทึกวิดีโอภาพการกระทำลามกอนาจารไว้ด้วย บางกรณีเป็นการกระทำในลักษณะเครือข่ายองค์กรอาชญากรรม เช่น การจัดหาเด็กไว้รับคณะ "เซ็กซ์ทัวร์" (sex tour) หรือการท่องเที่ยวทางเพศซึ่งก็จะมีบริษัททัวร์จากต่างประเทศติดต่อกับบริษัททัวร์ภายในประเทศ และมักจะมีทั้งคนไทย และคนต่างชาติทำธุรกิจร่วมกันในทั้งสองประเทศ ในระยะหลังชาวต่างชาติได้เปลี่ยนรูปแบบโดยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหา

“child sexual abuse in travel and tourism”, “child sexual exploitation in travel and tourism” โดยภาพรวมคือ การแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์จากเด็กโดยบุคคลซึ่งเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศกับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี.

² เป็นการนิยามที่เสนอโดย ECPAT International และรับเอามาใช้โดย UNODC Project Childhood (Protection Pillar).

³ มูลนิธิเพื่อยุติการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก (ECPAT Foundation Chiang Rai, Thailand) รู้เท่าทันการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็ก, ใน http://www.ecpat.net/sites/default/files/what%20is%20CSEC%20booklet_by%20Govt_0.pdf<http://www.ecpat-thailand.org/th/cst.html>. (last visited 14 May 2015).

เหยื่อและขยายการล่วงละเมิดทางเพศเด็กไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดย ผู้นิยมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก (Paedophile) จะเลือกเดินทางในประเทศที่มีมาตรการทางกฎหมายที่ไม่เข้มงวดมีโอกาสน้อยที่จะถูกจับดำเนินคดี สถานการณ์ปัจจุบันชาวต่างชาติที่นิยมีเพศสัมพันธ์กับเด็กได้หลบเลี่ยงการถูกจับกุมในประเทศไทยโดยย้ายไปกระทำความผิดตามแนวชายแดน ซึ่งเดิมชาวต่างชาติจำกัดการกระทำผิดในเมืองที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น กรุงเทพฯ พัทยา เชียงใหม่ หัวหิน เป็นต้น

ตัวอย่าง กรณีผู้นิยมีเพศสัมพันธ์กับเด็กชาวต่างชาติที่เคยอยู่ในพื้นที่เมืองพัทยาเมื่อเจ้าหน้าที่ไทยมีการปราบปรามอย่างต่อเนื่อง กลุ่มชาวต่างชาติเหล่านี้ได้ย้ายฐานการกระทำความผิดตามแนวตะเข็บชายแดน เช่น คลองใหญ่ จ.ตราด หรือตลาดโรงเกลือ อ.รัฐประทีป จ.สระแก้ว มีคนรับเป็นธุระจัดหาพาเด็กกัมพูชาไปส่งให้ชาวต่างชาติถึงที่บริเวณชายแดน โดยเปิดโรงแรมไว้ เมื่อล่วงละเมิดทางเพศแล้วก็จะแยกย้ายกันกลับ ผู้กระทำผิดต่างชาติสามารถเดินทางเข้าออกชายแดนได้โดยไม่ถูกจับกุมดำเนินคดี⁴

ปัญหาสำคัญในคดีผู้ต้องหาต่างชาติล่วงละเมิดทางเพศเด็ก คือ ผู้ต้องหาหลบหนีออกนอกประเทศ เมื่อได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ในกรณีชาวต่างชาติถูกจับกุมและได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวหรือประกันตัว ส่วนใหญ่จะหลบหนีโดยเดินทางไปยังอีกประเทศหนึ่งโดยใช้พรมแดนตามธรรมชาติสามารถหลบหนีจากประเทศไทยได้ง่าย ผ่านทางพม่า ลาว กัมพูชา หรือเดินทางผ่านสนามบินกลับประเทศภูมิลำเนาของตน แม้ในการประกันตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือศาลจะยึดหนังสือเดินทางไว้ แต่ผู้กระทำผิดสามารถขอสถานทูตออกหนังสือเดินทางเล่มใหม่ได้ เนื่องจากสถานทูตไม่ได้รับการแจ้งจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือศาล อีกทั้งในกรณีที่ได้รับแจ้งแล้ว บางประเทศบุคคลสามารถมีหนังสือเดินทางได้มากกว่าหนึ่งเล่ม ยกตัวอย่าง ประเทศกลุ่มแอฟริกาใต้เคยถูกกำหนดเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญในการมีหนังสือเดินทางใหม่เมื่อบุคคลนั้นมีการร้องขอ รัฐไม่สามารถปฏิเสธในการออกหนังสือเดินทางให้ เช่น ประเทศสวีเดนบุคคลหนึ่งสามารถออกหนังสือเดินทางได้ไม่เกิน 5 เล่ม ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีออกนอกประเทศได้ทั้งที่มีพยานหลักฐานแน่นหนาว่าล่วงละเมิดทางเพศเด็ก ปัจจุบันแม้เจ้าหน้าที่ตำรวจคนเข้าเมืองจะรู้ว่าชาวต่างชาติคนนั้นได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ก็ยังไม่อาจกักตัวไว้ได้เมื่อบุคคลนั้นผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองขาออก เนื่องจากอาจถูกฟ้องร้องว่าได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิ นอกจากเจ้าหน้าที่จะได้รับหนังสือแจ้งจากศาลว่ามีการให้ประกันโดยมีเงื่อนไข "ห้ามออกนอกประเทศ" สำหรับผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตการปล่อยตัวชั่วคราว และมีการดำเนินคดีต่อไปในชั้นศาล พบว่ามีปัญหาต่อมาคือ การขาดการดูแลคุ้มครองพยาน ผู้กระทำผิดยุ่งเหยิงกับพยานไม่ว่าจะเป็นการข่มขู่ หรือให้เงินตอบแทน หรือจ้างให้พยานหนีหายไป ทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับบุคคลเหล่านี้ได้

⁴ สัมภาษณ์ องค์กรเอกชนศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ บ้านครูจา, 9 กรกฎาคม 2558 .

จากกรณีดังกล่าวการป้องกันและต่อต้านการทอ้งเที่ยวเพื่อล่งละเมิดทางเพศเด็กต้องอาศัย การประสานและความร่วมมือทางอาญาจากหลายประเทศ การแบ่งปันข้อมูลผู้กระทำความผิดเพื่อ แจ้งให้มีการป้องกันและเฝ้าระวังกลุ่มบุคคลดังกล่าวหากเดินทางไปยังอีกประเทศหนึ่ง ดังนั้นการ สร้างกลไกความร่วมมือทางอาญาใน 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม จึงมีความสำคัญ ต่อการคุ้มครองเด็กจากการตกเป็นเหยื่อถูกล่งละเมิดทางเพศ เมื่อพิจารณาความร่วมมือระหว่าง ประเทศทางอาญา พบว่าประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการ จัดทำสนธิสัญญาพหุภาคีในการให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือทางกฎหมาย เพื่อสืบสวนและ ดำเนินคดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเพศต่อเด็ก ในฐานะที่เป็นรัฐภาคีของพิธีสารเลือก รับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก CRC ว่าด้วยการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็กและวัตถุลามกอนาจารเด็ก (2543) และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (พิธีสาร TIP) (2548) นั้น โดยเฉพาะใน 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม มีพันธกรณี ในการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือสำหรับการสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดีและ การส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดในการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็กรวมทั้งการกระทำ ผิดที่เกี่ยวกับการทอ้งเที่ยวทางเพศเด็กด้วย

รวมถึงมีความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ได้แก่ สนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทย (Extradition Treaty between the Kingdom of Cambodia, and the Kingdom of Thailand (1999) สนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว (Treaty on Extradition between the Kingdom of Thailand and the Lao People's Democratic Republic (1999) และสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกัน และกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน(Treaty on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters – ASEAN MLAT)

อย่างไรก็ตามยังไม่มีกลไกในระดับภูมิภาคที่กล่าวถึงความร่วมมือโดยตรงในการต่อต้านการ ทอ้งเที่ยวเพื่อล่งละเมิดทางเพศเด็กโดยเฉพาะเจาะจงซึ่งเป็นช่องว่างในกรอบความร่วมมือใน 4 ประเทศ บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะเสนอกลไกความร่วมมือในทางกฎหมายในการป้องกันและ ต่อต้านการทอ้งเที่ยวเพื่อล่งละเมิดทางเพศเด็กในระดับภูมิภาค เพื่อป้องกันผู้กระทำความผิดทาง เพศต่อเด็กไม่ให้อาศัยฐานการกระทำผิดไปยังประเทศเพื่อนบ้านและสร้างความร่วมมือทางอาญาใน การอื่นๆ เพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด โดยการพิจารณา อธิบายและวิเคราะห์กฎหมายความ ร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาเกี่ยวกับ การสืบสวน สอบสวน การส่งผู้ร้ายข้ามแดน ตลอดจน ปัญหาของการดำเนินการในความร่วมมือระหว่างประเทศในการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย

รวมทั้งเสนอความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางความร่วมมือระหว่างสี่ประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในการต่อต้านผู้กระทำความผิดที่ล่องละเมิดทางเพศเด็กและให้ความคุ้มครองเด็กอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

หลักเกณฑ์ความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญาของประเทศไทย

ความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญาเป็นการช่วยเหลือกันระหว่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นในชั้นการสืบสวนสอบสวน การดำเนินการในชั้นศาล หรือการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา เช่น การส่งเอกสารทางกฎหมาย การโอนตัวบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อการสืบสวนบุคคล การจับกุมคุมขังเพื่อการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

1. ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับทางอาญา มีลักษณะ 2 รูปแบบ ได้แก่

1) ความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างไม่เป็นทางการ

ในทางปฏิบัติสามารถขอความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาได้ 2 ช่องทางด้วยกัน คือ

(1) การติดต่อประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Cooperation)

ในลักษณะ “หน่วยงานต่อหน่วยงาน” หรือ “ตำรวจต่อตำรวจ” ในการขอช่วยเหลือทางกฎหมายในการสืบสวนสอบสวนพยานบุคคล ติดตามบุคคล หรือรวบรวมพยานหลักฐานที่ส่วนใหญ่จะนำไปเป็นพยานหลักฐานในต่างประเทศ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจสากล (INTERPOL) ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตำรวจไทยโดยตรงในการขอความช่วยเหลือระหว่างประเทศในคดีละเมิดทางเพศต่อเด็ก หน่วยงานเอกชนได้รับข้อมูลจากสถานทูตต่างชาติว่ามีชาวต่างชาติมาละเมิดทางเพศต่อเด็กไทยก็จะติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยตรง เนื่องจากมีความสะดวก รวดเร็ว ไม่เป็นทางการ และมีประสิทธิภาพ

(2) การติดต่อขอความร่วมมืออย่างเป็นทางการโดยอาศัยหลักต่างตอบแทน (Reciprocity Base Cooperation) สามารถกระทำได้เลยแม้ไม่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางอาญาระหว่างกันหรือไม่มีอนุสัญญาระหว่างประเทศกำหนดไว้ ทั้งนี้ประเทศไทยสามารถให้ความ

ช่วยเหลือในเรื่องทางอาญาตามคำร้องขอของต่างประเทศได้แม้ไม่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางอาญาระหว่างกัน โดยอาศัยหลักต่างตอบแทน⁵ ตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 ซึ่งมีหลักการหลายประการตามสนธิสัญญาต้นแบบขององค์การสหประชาชาติเรื่องความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา เช่น หลักการปฏิเสธความช่วยเหลือเนื่องจากคำร้องขอกระทบกระเทือนอธิปไตย ความมั่นคง หรือสาธารณประโยชน์ หรือความผิดทางการเมือง หรือความผิดทางทหาร หลักการให้ความช่วยเหลือโดยดำเนินการตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ ทั้งนี้ความช่วยเหลือที่อาจะร้องขอได้นั้น รวมถึงการสอบสวน การสืบพยานหลักฐาน การส่งเอกสาร การค้นและการยึด การโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อการสืบพยาน การริบหรือยึดทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งกำหนดขั้นตอนให้ประเทศผู้ร้องขอต้องส่งคำร้องขอโดยผ่านวิธีการทางทูต พร้อมคำมั่นว่าจะให้ความช่วยเหลือในทำนองเดียวกันเมื่อประเทศไทยร้องขอ และต้องเป็นเรื่องที่เป็นความผิดทางอาญาในประเทศไทยด้วย

หลักเกณฑ์กำหนดว่าต้องมีคำรับรองว่าจะให้ความช่วยเหลือในทำนองเดียวกันเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งร้องขอและต้องเป็นความผิดทางอาญาของทั้งสองประเทศ ทั้งนี้กรอบการใช้ดุลยพินิจเป็นไปตามที่กฎหมายภายในของแต่ละประเทศกำหนด โดยประเทศผู้ร้องขอหากประสงค์จะขอความช่วยเหลือทางอาญา สามารถติดต่อโดยวิธีการทางทูตผ่านกระทรวงการต่างประเทศ หรือการดำเนินการต้องผ่านช่องทางการทูต (Diplomatic Channel) ทั้งนี้ ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535

2) การติดต่อขอความร่วมมืออย่างเป็นทางการ (Formal Cooperation)

การติดต่อขอความร่วมมืออย่างเป็นทางการโดยอาศัยสนธิสัญญาระหว่างกัน (Treaty Base Cooperation) มีหลักเกณฑ์ว่าต้องมีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางอาญาระหว่างกัน ปัจจุบันไทยได้ทำกับประเทศต่าง ๆ รวม สิบประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส นอร์เวย์ อินเดีย โปแลนด์ สาธารณรัฐเกาหลี จีน และศรีลังกา ในสนธิสัญญาสามารถกำหนดหลักการในเรื่องการเป็นความผิดในทั้งสองประเทศเป็นเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือรัฐภาคีหรือไม่ก็ได้ มีข้อกำหนดเฉพาะเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและความชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือระหว่างกัน

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

⁵ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 9, 10.

(1) ประเทศผู้ร้องขอประสงค์จะขอความช่วยเหลือทางอาญาจากประเทศไทย

โดยประเทศผู้ร้องขอหากประสงค์จะขอความช่วยเหลือทางอาญาจากประเทศไทย ต้องทำคำร้องขอความช่วยเหลือส่งไปยังผู้ประสานงานกลาง ได้แก่ อัยการสูงสุด เพื่อเป็นผู้พิจารณาว่าคำร้องขอเข้าหลักเกณฑ์ที่อาจให้ความช่วยเหลือได้หรือไม่ หากเข้าหลักเกณฑ์จะส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ดำเนินการต่อไป ดังนี้⁶

ก. คำร้องขอให้ดำเนินการในชั้นสอบสวน คำร้องขอให้สอบปากคำพยาน จัดหาให้ซึ่งเอกสารหรือสิ่งของอันเป็นพยานหลักฐานซึ่งเป็นการดำเนินการนอกศาล คำร้องขอให้จัดส่งเอกสาร คำร้องขอให้ค้นคำร้องขอให้ยึดเอกสารหรือสิ่งของ และคำร้องขอให้สืบหาบุคคล ให้ส่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ข. คำร้องขอให้ดำเนินการในชั้นศาล คำร้องขอให้สืบพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ ซึ่งเป็นการดำเนินการในศาล และคำร้องขอให้ดำเนินการรับหรือยึดทรัพย์สิน ให้ส่งอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญาดำเนินการ

ค. คำร้องขอให้โอนหรือรับโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อสืบพยานบุคคล ให้ส่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์ดำเนินการ

ง. คำร้องขอให้เริ่มกระบวนการคดีทางอาญา ให้ส่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญาดำเนินการ

เมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากผู้ประสานงานกลาง ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามที่มีคำร้องขอนั้นเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้ส่งผลการดำเนินการ ตลอดจนเอกสารและสิ่งของที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ประสานงานกลาง และให้ผู้ประสานงานกลางจัดการส่งผลการดำเนินการ ตลอดจนเอกสารและสิ่งของที่เกี่ยวข้องให้แก่ประเทศผู้ร้องขอต่อไป

(2) ประเทศไทยประสงค์จะขอความช่วยเหลือทางอาญาจากต่างประเทศ

ในกรณีประเทศไทยร้องขอความช่วยเหลือทางอาญาจากต่างประเทศ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอนให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์ขอความช่วยเหลือ เสนอเรื่องที่ต้องการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศต่ออัยการสูงสุด โดยจัดทำคำร้องขอตามระเบียบของผู้ประสานงานกลางว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2537 และทำคำแปลเป็นภาษาของประเทศผู้รับคำร้องขอหรือภาษาอังกฤษที่รับรองความถูกต้อง หรือเป็นภาษาท้องถิ่นของประเทศผู้รับคำร้องขอให้อัยการสูงสุดซึ่งเป็น

⁶ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 11 และ 12.

ผู้ประสานงานกลางพิจารณาว่าสมควรจะขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศหรือไม่ โดยพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ รายละเอียด ข้อเท็จจริง และเอกสารประกอบ แล้วแจ้งให้หน่วยงานผู้ขอทราบ คำวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลางเกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือให้ ถือเป็นยุติ เว้นแต่นายกรัฐมนตรีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ถ้าอัยการสูงสุดเห็นชอบตามคำร้องขอให้ดำเนินการส่งเรื่องไปยังผู้ประสานงานกลางของประเทศผู้รับคำร้องขอและส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจต่อไป⁷

(3) การให้ความช่วยเหลือทางอาญาของประเทศไทย

ก. การให้ความช่วยเหลือในด้านการสอบสวนและการสืบพยานหลักฐานและกรณีที่ความจำเป็นให้มีอำนาจในการค้นและยึดเอกสารหรือวัตถุใดๆ ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁸ การให้ความช่วยเหลือในด้านการสืบพยานหลักฐาน ให้ศาลมีอำนาจดำเนินการสอบสวนพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเมื่อศาลดำเนินการสืบพยานเสร็จแล้วให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอรับบันทึกคำเบิกความของพยานรวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวน เพื่อไปส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการต่อไป⁹

ข. การให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสาร หรือข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐบาลไทย ให้ผู้ประสานงานกลางแจ้งไปยังหน่วยงานที่ครอบครองเอกสารหรือข่าวสารนั้น และให้หน่วยงานดังกล่าวส่งมอบเอกสารหรือแจ้งข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ประสานงานกลาง¹⁰

ค. การดำเนินการเกี่ยวกับการค้นหรือยึดให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำการค้นและยึดสิ่งของตามคำร้องขอความช่วยเหลือต้องทำหนังสือเก็บรักษาพยานหลักฐาน ลักษณะของความบริสุทธิ์แห่งสภาพสิ่งของนั้น และส่งมอบสิ่งของที่ค้นและยึดได้พร้อมหนังสือรับรองนั้นให้แก่ผู้ประสานงานกลางเพื่อดำเนินการต่อไป¹¹

⁷ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 กำหนดไว้ในมาตรา 36-41.

⁸ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 15.

⁹ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 17.

¹⁰ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 18.

¹¹ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 23-25.

ง. การโอนบุคคลผู้ถูกคุมขังเพื่อสืบพยาน ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอจากต่างประเทศให้ส่งบุคคลผู้ถูกคุมขังในประเทศไทยไปเบิกความเป็นพยานในประเทศผู้ร้องขอ หรือขอส่งบุคคลผู้ถูกคุมขังในประเทศผู้ร้องขอมาเบิกความเป็นพยานในประเทศไทย ถ้าผู้ประสานงานกลางพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเป็นและบุคคลผู้ถูกคุมขังสมัครใจให้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการส่งตัวบุคคลนั้นไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือรับตัวบุคคลนั้นจากประเทศผู้ร้องขอเข้ามาในประเทศไทยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง¹²

จ. การสืบหาตัวบุคคล ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอจากประเทศผู้ร้องขอเพื่อให้สืบหาตัวบุคคลเพื่อการสืบสวนสอบสวน ฟ้องคดี หรือการดำเนินการอื่นทางอาญา โดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นอยู่ในประเทศไทย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการสืบหาตัวผู้นั้น และแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ประสานงานกลางทราบ¹³

จ. การเริ่มกระบวนการทางคดีอาญา ในกรณีที่มีคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศซึ่งเป็นคดีซึ่งประเทศผู้ร้องขอนั้นมีอำนาจพิจารณา แต่ต้องการจะเริ่มกระบวนการพิจารณาคดีในประเทศไทย และคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลไทย ให้ผู้ประสานงานกลางพิจารณาว่าสมควรเริ่มพิจารณาคดีอาญาตามคำร้องขอหรือไม่ ถ้าเห็นสมควรให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ประสานงานกลางทราบ¹⁴

ฉ. การรับหรือยึดทรัพย์สิน

ให้เจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในเขตอำนาจเพื่อขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินนั้น ศาลจะพิพากษาให้รับทรัพย์สินได้ต่อเมื่อมีคำพิพากษาถึงที่สุดของต่างประเทศให้รับทรัพย์สินนั้นและ ทรัพย์สินนั้นอาจถูกยึดตามกฎหมายไทย¹⁵

ในกรณีที่ศาลต่างประเทศมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินก่อนมีคำพิพากษาหรือมีคำพิพากษาให้รับทรัพย์สินแล้วแต่คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุด และทรัพย์สินนั้นอาจถูกยึดได้ตามกฎหมายไทย ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินนั้นไว้ก็ได้ แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการรับหรือยึดทรัพย์สินนั้นจะไม่ได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักรก็ตาม¹⁶

¹² กฎกระทรวง (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 หมวด 1 ข้อ 1-12.

¹³ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 30.

¹⁴ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 31.

¹⁵ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 33.

¹⁶ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 34.

(4) ค่าใช้จ่ายต่างๆ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ และการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้เป็นไปหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเส้นทางอาญา พ.ศ. 2535 กำหนดไว้ดังนี้

ข้อ 1 บรรดาค่าใช้จ่ายต่างๆ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือกับต่างประเทศ ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ในกรณีที่มีสนธิสัญญาระหว่างไทยกับประเทศผู้ร้องขอและในสนธิสัญญานั้นได้กำหนดค่าใช้จ่ายไว้ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญา

(2) ในกรณีที่ประเทศผู้ร้องขอแสดงความจำนงหรือมีความตกลงที่จะรับภาระเรื่องค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามข้อตกลง

(3) ในกรณีที่ค่าใช้จ่ายซึ่งประเทศผู้ร้องขอจะต้องรับผิดชอบตามสนธิสัญญาหรือตามที่แสดงความจำนงหรือตามที่ตกลงตาม (1) (2) แล้วแต่กรณีไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายทั้งหมด ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณของส่วนราชการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 12 เฉพาะส่วนที่ยังขาดอยู่

ข้อ 2 บรรดาค่าใช้จ่ายต่างๆ เกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศซึ่งประเทศไทยต้องรับผิดชอบ ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่จะขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ตามมาตรา 36 ทั้งนี้ตามจำนวนที่ผู้ประสานงานกลางได้แจ้งให้หน่วยงานดังกล่าวทราบ

2. ความร่วมมือด้านการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition) หมายถึง หลักเกณฑ์ที่ประเทศไทยหรือประเทศที่ร้องขอจะขอให้มีการจับ ควบคุม และส่งตัวผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องโทษมาพิจารณาในประเทศใดประเทศหนึ่งตามที่ได้มีการร้องขอ ซึ่งในกฎหมายไทยได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน และสนธิสัญญาทวิภาคีที่ประเทศไทยได้ทำขึ้น ในปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับต่างประเทศ แล้ว จำนวน 13 ประเทศ ดังนี้ อังกฤษ แคนาดา มาเลเซีย ออสเตรเลีย เบลเยียม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ กัมพูชา

หลักเกณฑ์การส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มีดังต่อไปนี้

1) หลักทั่วไป

ประเภทความผิดที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดน ต้องเป็นความผิดอาญาซึ่งกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอและกฎหมายไทยกำหนดให้เป็นความผิดอาญา ซึ่งมีโทษประหารชีวิต หรือมีโทษจำคุก หรือโทษจำกัดเสรีภาพในรูปแบบอื่น ตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ทั้งนี้ไม่ว่าความผิดนั้นจะกำหนดไว้ในหมวดเดียวกันหรือไม่ หรือมีชื่อเรียกอย่างเดียวกันของทั้งสองประเทศหรือไม่ก็ตาม¹⁷

2) หลักเกณฑ์การร้องขอ ประเทศผู้ร้องขอต้องทำเป็นคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนต่อประเทศไทย โดยหากเป็นประเทศที่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศไทย ให้จัดส่งไปยังผู้ประสานงานกลาง แต่ถ้าเป็นประเทศที่ไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้จัดส่งคำร้องโดยผ่านทางวิธีการทูต

คำร้องและหลักฐานในการยื่นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง หากเป็นภาษาต่างประเทศต้องแปลเป็นภาษาไทย และยื่นต่อศาล แต่ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานโดยไม่ต้องมีพยานบุคคลมาเบิกความประกอบก็ได้

3) หลักเกณฑ์การพิจารณาคำร้องขอ รัฐบาลไทยอาจพิจารณาส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ในความผิดกรณีต่อไปนี้¹⁸

(1) เป็นความผิดที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ และไม่เข้าลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายไทย หรือมีใช่ความผิดที่มีลักษณะทางการเมืองหรือเป็นความผิดทางทหาร

(2) กรณีที่ไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกัน เมื่อประเทศผู้ร้องขอได้แสดงโดยชัดแจ้งว่าจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่ประเทศไทยในทำนองเดียวกันเมื่อประเทศไทยร้องขอ

4) กระบวนการดำเนินการตามคำร้องขอ

วิธีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยมีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศผู้ร้องขอสามารถกระทำได้ เมื่อมีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศผู้ร้องขอ กำหนดไว้บุคคลนั้นยินยอมให้ส่งข้ามแดน หรือ เป็นการส่งผู้ร้ายข้ามแดนภายใต้เงื่อนไขต่างตอบแทนที่ประเทศไทยทำกับประเทศผู้ร้องขอ โดยให้จัดส่งคำร้องไปยังอัยการสูงสุด ผู้ประสานงานกลาง¹⁹

¹⁷ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 7.

¹⁸ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 9.

¹⁹ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 12.

ในกรณีที่ประเทศผู้ร้องขอมีได้มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศไทย ให้จัดส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยวิธีทางการทูตและจะต้องมีเอกสารหลักฐานประกอบคำร้องเช่นสำเนาคำพิพากษาของศาลที่ได้พิจารณาคดีนั้น²⁰ ให้แก่กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาดำเนินการโดยส่งไปให้ผู้ประสานงานกลาง หากเห็นว่าไม่กระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และไม่มีเหตุผลอื่นที่ไม่ดำเนินการ แต่ถ้าเห็นว่าอาจกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือมีเหตุผลอื่นที่ไม่อาจดำเนินการได้ ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร และหากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ให้กระทรวงการต่างประเทศส่งเรื่องไปยังผู้ประสานงานกลาง²¹ เมื่อผู้ประสานงานกลางได้รับคำร้องขอจากกระทรวงการต่างประเทศแล้ว ให้พิจารณาดำเนินการดังนี้

(1) หากเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ที่จะดำเนินการได้ ให้แจ้งพนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ออกหมายจับ แล้วจัดส่งหมายจับไปยังผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่อื่นที่ดำเนินการ²²

(2) หากเห็นว่าคำร้องนั้นมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องหรือมีเอกสารที่ยื่นไม่ถูกต้อง หรืออาจดำเนินการด้วยเงื่อนไขที่เป็น ให้แจ้งเหตุขัดข้องหรือเงื่อนไขให้แก่ประเทศผู้ร้องขอทราบ และถ้าการดำเนินการตามคำร้องจะกระทบกระเทือนต่อการฟ้องร้องคดีหรือการดำเนินการอื่นใดในคดีอาญาแก่ผู้นั้น อาจขอเลื่อนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้โดยแจ้งให้ประเทศผู้ร้องขอทราบโดยไม่ชักช้า

(3) ในกรณีคำร้องขอไม่ได้ผ่านทางวิธีการทางการทูตให้แจ้งแก่กระทรวงการต่างประเทศเพื่อให้ความเห็นก่อนการดำเนินการต่อไป

(4) หากเห็นว่าคำร้องอาจกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือมีเหตุผลอื่นอันไม่ควรดำเนินการ หรือเห็นว่าคำขอไม่อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่จะดำเนินการได้ ให้แจ้งประเทศผู้ร้องขอหรือกระทรวงการต่างประเทศแล้วแต่กรณีเพื่อดำเนินการต่อไป

5) การจับและควบคุมผู้จะถูกส่งผู้ร้ายข้ามแดนไว้ชั่วคราว

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนประเทศที่ร้องขออาจขอให้มีการจับกุมและคุมขังไว้ชั่วคราวก่อนได้ โดยยื่นคำร้องขอต่อผู้ประสานงานกลางหากเป็นประเทศที่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน หากไม่มีสนธิสัญญาให้ส่งผ่านวิธีทางการทูต

²⁰ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 8.

²¹ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 13.

²² พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 14.

ระยะเวลาในการควบคุมตัวเมื่อจับกุมตัวบุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดน เมื่อจับกุมได้ให้นำส่งพนักงานอัยการโดยมิชักช้า เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องให้ศาลมีคำสั่งขังบุคคลนั้นไว้ระหว่างรอคำร้องขอส่งผู้ร้ายข้ามแดนอย่างเป็นทางการ และเอกสารหลักฐานจากประเทศที่ร้องขอ²³ ในกรณีนี้หากศาลไม่ได้รับคำฟ้องเพื่อดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนภายใน 60 วัน นับแต่ผู้ซึ่งถูกร้องขอถูกจับกุม หรือภายในเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกิน 90 วัน ให้ปล่อยตัวผู้นั้น และหากการปล่อยตัวนั้นเป็นเหตุเนื่องจากประเทศผู้ร้องขอมิได้จัดส่งคำร้องขออย่างเป็นทางการ และเอกสารหลักฐานอันจำเป็นตามมาตรา 8 หรือด้วยเหตุอื่น ให้การร้องขอเป็นอันยกเลิกและไม่อาจร้องขอให้จับโดยอาศัยเหตุเดียวกันนี้อีกไม่ได้ แต่การปฏิเสธดังกล่าวไม่ตัดสิทธิในการที่ประเทศผู้ร้องขอจะร้องขอตามปกติ²⁴

ในกรณีที่กระทรวงการต่างประเทศเห็นสมควรอาจเสนอข้อเท็จจริงและความเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแก่ผู้ประสานงานก่อนเสนอต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลได้ ทั้งนี้ ศาลมีอำนาจเรียกกระทรวงการต่างประเทศมาชี้แจงประกอบได้ แม้ในชั้นอุทธรณ์²⁵

6) กระบวนการพิจารณาของศาลเกี่ยวกับคำร้องขอส่งผู้ร้ายข้ามแดน²⁶ เมื่อจับผู้ซึ่งถูกร้องขอได้แล้ว ให้พนักงานนำคดีขึ้นสู่ศาลโดยไม่ชักช้า ให้ศาลดำเนินการพิจารณาคดีอย่างต่อเนื่องและจะเลื่อนคดีได้ต่อเมื่อศาลเห็นสมควร หลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ศาลต้องถามพนักงานอัยการว่าจะคัดค้านหรือไม่ หากพนักงานอัยการค้านให้ศาลพึงรับฟังประกอบการวินิจฉัย ก่อนเริ่มพิจารณา ให้ศาลถามผู้ถูกร้องว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและต้องการให้ศาลตั้งทนายความให้และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้เจ้าหน้าที่ที่จับกุมสอบถามบุคคลนั้นว่าจะยินยอมให้ส่งข้ามแดนหรือไม่ ถ้าผู้นั้นยินยอม ให้จัดทำการแสดงความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร ตามแบบที่ผู้ประสานงานกำหนด แล้วให้พนักงานอัยการนำตัวผู้นั้นไปศาล เพื่อให้ศาลตรวจสอบความยินยอมโดยพลัน หากศาลเห็นว่าผู้นั้นยินยอมด้วยความสมัครใจ ให้ศาลส่งขังผู้นั้นไว้เพื่อส่งข้ามแดนต่อไป ทั้งนี้ความยินยอมที่ทำต่อหน้าศาลแล้วจะเพิกถอนมิได้ ในกรณีที่มีกระบวนการพิจารณาส่งผู้ร้ายข้ามแดน หากผู้ถูกร้องขอแสดง

²³ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 15 และ 16.

²⁴ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 16.

²⁵ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 17.

²⁶ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 19-21.

ต่อศาลว่ายินยอมให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน ให้ศาลงดการพิจารณาและมีคำสั่งให้ชังบุคคลนั้นเพื่อส่งข้ามแดนต่อไป²⁷ กรณีที่คดีส่งข้ามแดนอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลไม่ว่าในศาลใดหากบุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดนแสดงต่อศาลว่ายินยอมให้ส่งข้ามแดน ให้ศาลงดการพิจารณาและมีคำสั่งให้ชังบุคคลนั้นไว้เพื่อส่งข้ามแดนต่อไป²⁸

ในกรณีที่ศาลพิเคราะห์แล้วเห็นว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอ ให้ศาลมีคำสั่งปล่อยและดำเนินการปล่อยภายใน เจ็ดสิบสองชั่วโมงนับแต่ได้อ่านคำสั่งปล่อยนั้น เว้นแต่พนักงานอัยการจะได้แจ้งความจำนงภายในระยะเวลาดังกล่าวว่าจะอุทธรณ์ ให้ศาลสั่งชังไว้ในระหว่างอุทธรณ์แต่อาจปล่อยชั่วคราวได้ ส่วนพนักงานอัยการต้องอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งปล่อย

การอุทธรณ์คำสั่งให้ชังหรือปล่อยบุคคลผู้ถูกร้องขอ ให้ยื่นอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ศาลได้อ่านคำสั่ง และการพิจารณาอุทธรณ์ให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยคำคัดค้านเฉพาะเหตุที่ทำให้ศาลมีคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 19 โดยพิจารณาว่าศาลชั้นต้นมีคำสั่งไปโดยมีพยานหลักฐานเพียงพอหรือไม่ และให้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

7) การดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

กฎหมายกำหนดให้ภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งถึงที่สุดให้ชังบุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งเป็นผู้ร้ายข้ามแดนและรัฐบาลไทยพิจารณาให้ส่งบุคคลนั้นเป็นผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว การส่งมอบตัวบุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอจะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งถึงที่สุด หรือภายในกำหนดเวลาที่ศาลได้อนุญาตให้ขยายออกไปตามคำร้องของพนักงานอัยการ ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับ วัน เวลา สถานที่และวิธีการส่งมอบตัวบุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดนให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง²⁹

ในกรณีที่ประเทศผู้ร้องขอมิได้รับมอบตัวผู้ที่ถูกร้องขอภายในเวลากำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร หากต่อมาภายหลังได้ร้องขอให้ส่งผู้นั้นอีกในกรณีเดียวกัน ให้ปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน³⁰

หากไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ ให้ผู้ประสานงานกลางพิจารณาแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทราบเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดนนั้นตามกฎหมายไทยต่อไป

8) กรณีที่ประเทศไทยร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนมายังประเทศไทย

²⁷ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 27.

²⁸ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 28.

²⁹ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 22.

³⁰ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 23.

การร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนมายังประเทศไทย ให้พนักงานอัยการหรือหน่วยงานที่ประสงค์จะให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เสนอเรื่องต่อผู้ประสานงานกลาง และเมื่อผู้ประสานงานกลางเห็นสมควร ให้พนักงานอัยการจัดทำคำร้องขอส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารประกอบต่อไปทั้งนี้ คำร้องและเอกสารประกอบให้เป็นไปตาม ระเบียบที่ผู้ประสานงานกำหนดคำวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลางให้เป็นยุติ เว้นแต่คณะรัฐมนตรีจะมีมติเป็นอย่างอื่น³¹ ให้ผู้ประสานงานกลางร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนมาประเทศไทย โดยวิธีการสนธิสัญญาหากเป็นประเทศที่มีสนธิสัญญา และโดยวิธีทางการทูต หากเป็นประเทศที่ไม่มีสนธิสัญญา

ในการดำเนินการให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ และดำเนินการอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร รวมทั้งแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และคำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนจะมีโทษทางอาญา³²

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการและเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง³³

3. ปัญหาของการดำเนินการในความร่วมมือระหว่างประเทศในคดีการท่องเที่ยวเพื่อล่องละเมิดทางเพศเด็ก

จากการศึกษากฎหมายความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาและกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในเรื่องชาวต่างชาติละเมิดทางเพศต่อเด็ก และจากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รายงานการวิจัยได้เสนอประเด็นปัญหาข้อกฎหมายและทางปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1) ปัญหากฎหมายความร่วมมือระหว่างประเทศด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทางอาญา

(1) ปัญหาขาดการประสานงานของหน่วยงานและความล่าช้าของกระบวนการ

การขาดกลไกประสานงาน ปฏิบัติงาน และดูแลปัญหาชาวต่างชาติละเมิดทางเพศต่อเด็กโดยเฉพาะ เนื่องจากประเทศไทยไม่มีหน่วยงานหรือคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานรัฐและเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้มีบทบาทในการประสานงานคดีการท่องเที่ยวเพื่อ

³¹ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 30.

³² พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 31.

³³ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 32.

ล่องละเมิดทางเพศเด็ก ยกเว้นถ้าเป็นประเด็นเรื่องการค้ามนุษย์ จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยเฉพาะเช่น กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ภายใต้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศภายใต้สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นต้น ทั้งนี้ ปัญหาการขาดการประสานงานและความล่าช้า มีสาเหตุมาจาก

ก. ปัญหาการประสานงานระหว่างสำนักงานอัยการสูงสุดกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความล่าช้า เนื่องจากบุคคลากรฝ่ายตำรวจที่ประสานงานด้วยบางครั้งผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมา ทำให้งานดำเนินไปอย่างไม่ต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา ปัญหาเจ้าหน้าที่บางคนเก็บงานไว้ไม่รีบดำเนินการให้เสร็จโดยเร็ว หรือเอกสารหลักฐานบางอย่างอยู่ต่างประเทศจึงจำเป็นต้องขอความร่วมมือโดยการขอให้ส่งเอกสารซึ่งในขั้นตอนนี้มี ความล่าช้า ทั้งนี้ ทางสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ข้อมูลว่าการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการส่งหมายหรือการติดตามพยานนั้นมีปัญหาความล่าช้าเพราะสาเหตุการส่งทางไปรษณีย์ไปต่างประเทศ ซึ่งต้องผ่านสถานทูตของต่างประเทศ จึงมักจะเกิดความล่าช้าที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากในทางปฏิบัติอัยการสูงสุดทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับต่างประเทศเป็นหลักเท่านั้น

จากปัญหาดังกล่าวรายงานวิจัยเสนอว่า ควรปรับปรุงให้มีการตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่ในการประสานความร่วมมือทางอาญาโดยเฉพาะกับสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อให้การทำงานไม่ขาดช่วงและตำรวจควรมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษดีพอสมควร ตลอดจนความเข้าใจในเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา

ข. ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการใช้และการตีความกฎหมาย ที่ต่างมุ่งตีความเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางอาญา แต่การแปลถ้อยคำจากเอกสารต่างประเทศมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะระหว่างอัยการสูงสุดกับกระทรวงการต่างประเทศ อาจส่งผลเสียต่อการวินิจฉัยเรื่องฐานความผิดที่จะลงโทษต่อผู้กระทำความผิด

ค. ข้อจำกัดในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา ทำให้การดำเนินงานในการขอความร่วมมือมีความล่าช้า ได้แก่ ประเภทของความผิด กล่าวคือ ประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือมักจะอ้างเรื่องการไม่มีความผิดที่ตรงกันในระหว่างสองประเทศ ตลอดจนกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสืบพยานของศาลมีความแตกต่างตามระบบกฎหมาย

ง. ข้อจำกัดในเรื่องการแปลเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พบว่ามีปัญหาอุปสรรคมาก และก่อให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณา รวมถึงการพิจารณาของศาลในต่างประเทศ ทั้งนี้ เพราะการแปลเอกสารต้องส่งเรื่องมาที่พนักงานอัยการ เพื่อติดต่อประสานงานกับสถานทูตเพื่อให้แปลภาษาด้วย จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ นอกจากนี้แม้มีการแปลเอกสารแล้วก็ตาม แต่การแปลข้อความนั้น หากไม่ได้มีการแปลที่ได้มาตรฐาน อาจได้รับข้อคัดค้านจากจำเลยว่าเป็นการแปลที่ไม่ถูกต้องตามต้นฉบับ หรือเป็น

การแปลที่เข้าข้างฝ่ายผู้ร้อง ทำให้เกิดความไม่เชื่อถือในการแปล ส่งผลให้ศาลในต่างประเทศหรือศาลไทยอาจไม่อนุญาตให้ตามที่ร้องขอได้ แนวทางการแก้ไขในเรื่องนี้

ผู้เขียนเสนอว่าควรตั้งหน่วยแปลเอกสารที่เป็นหน่วยเฉพาะและได้มาตรฐาน เพื่อให้สามารถดำเนินการแปลเอกสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว และได้มาตรฐาน และสามารถอ้างอิงในศาลได้และเห็นว่าเป็นข้อเสนอที่ดี และเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

(2) ปัญหาขาดเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีความเชี่ยวชาญคดีอาชญากรรมทางเพศต่อเด็ก

ในกรณีเจ้าพนักงานสอบสวนในท้องที่เกิดเหตุไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือเทคนิคสอบสวน สืบสวนในคดีที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศจะส่งผลกระทบต่อรูปคดีค่อนข้างมาก เนื่องจากพยานหลักฐานดังกล่าวอาจถูกนำไปใช้ในต่างประเทศด้วย เช่น การเฝ้าจุดสะกดรอย การสอบสวนเด็ก การหาพยานหลักฐาน เป็นต้น จากประเด็นเจ้าหน้าที่ตำรวจขาดความรู้เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็ก มีตัวอย่าง ชายชาวอเมริกันได้เข้าบ้าน และมีพฤติกรรมนำเด็กอายุไม่เกิน 16 ปีเข้าออกมาบ้านหลังนี้หลายครั้ง จากการสอบถามเด็กให้ข้อมูลว่าถูกล่วงละเมิดทางเพศและถูกถ่ายภาพลามกอนาจารและวิดีโอ หลังจากนั้นได้รับแจ้งจากองค์กรเอกชนว่ามีการชักชวนเด็กหลายคนให้เข้าไปในบ้าน แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนปฏิเสธไม่เข้าไปค้นในบ้านเพราะไม่มีหมายค้นเกรงว่าจะเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย ทั้งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจค้นบ้านได้ไม่ต้องมีหมายค้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546³⁴ เมื่อเข้าไปค้นในบ้านพบว่ามีภาพลามกอนาจารเด็กและวิดีโอเก็บในคอมพิวเตอร์ส่วนตัวจำนวนมาก และนำไปสู่การดำเนินคดีผู้ต้องหาต่อศาล³⁵

ผู้เขียนเสนอว่าควรจัดอบรมพนักงานสอบสวนประจำท้องที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเพศต่อเด็ก และควรมีเจ้าพนักงานที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงในคดีอาชญากรรมทางเพศต่อเด็ก ไม่ควรมีการโยกย้ายหรือมอบหมายให้ทำคดีอาญาอื่น ๆ เนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่มี

³⁴ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 30 บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมวด 3 และหมวด 4 มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในเคสสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจค้นในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความทารุณกรรมเด็ก มีการกักขังหรือเลี้ยงดูโดยมิชอบ แต่ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากไม่ดำเนินการในทันทีเด็กอาจได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ หรือถูกนำไปสถานที่ยื่นซึ่งยากแก่การติดตามช่วยเหลือ ก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลาภายหลังพระอาทิตย์ตกได้”.

³⁵ Focus group หน่วยงานรัฐและเอกชนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเพศต่อเด็ก เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2558.

ประสบการณ์สูงในการจัดการคดีอาชญากรรมทางเพศต่อเด็ก ทำให้ผู้ต้องหาต่างชาติมีโอกาสถูกดำเนินคดีและลงโทษมากขึ้น รวมถึงการเพิ่มบทบาทของตำรวจหญิงในการสอบสวน เนื่องจากเด็กมีความไว้วางใจและผ่อนคลายมากกว่าตำรวจชาย

(3) ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายที่สูงเมื่อมีการดำเนินการระหว่างประเทศ

ในกรณีผู้ต้องหาชาวต่างชาติที่ล่องละเมิดทางเพศต่อเด็กถูกจับกุมในประเทศไทย แต่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวและหนีประกันไปโดยหลบหนีเดินทางไปประเทศซึ่งเป็นภูมิลำเนาของผู้ต้องหาหรือประเทศที่สาม หรือลักษณะที่ผู้ต้องหาไม่เคยถูกจับกุมในไทยมาก่อนแต่ถูกจับกุมในประเทศของตน เพราะมีภาพถ่ายหรือวิดีโอลามกอนาจารเด็กเป็นหลักฐานชัดเจนว่าได้ล่องละเมิดต่อเด็กขณะที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทย แม้ประเทศไทยจะมีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับบางประเทศแล้วก็ตาม แต่ประเทศของผู้ต้องหาอาจปฏิเสธที่จะส่งตัวผู้ต้องหามาให้ขึ้นศาลไทยด้วยเหตุผลหลายประการ

กรณีดังกล่าวนอกจากศาลไทยมีเขตอำนาจพิจารณาคดีแล้ว ศาลของประเทศที่ผู้กระทำความผิดมีสัญชาติอยู่ก็สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้เช่นกัน แม้การกระทำความผิดจะไม่ได้เกิดขึ้นในประเทศนั้นก็ตาม ที่เรียกว่าหลักอำนาจศาลนอกอาณาเขตเหนือความผิด หรือ หลัก Long Arm Doctrine (Extra-Territorial Law)³⁶ เพื่อเป็นมาตรการทางกฎหมายเพิ่มเติมในการดำเนินคดีกับอาชกรรมทางเพศต่อเด็ก

³⁶ หลัก Long Arm Doctrine เป็นหลักที่ศาลในรัฐหนึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร โดยไม่คำนึงถึงหลักดินแดนและท้องที่ที่จำเลยมีภูมิลำเนาโดยยึดหลักแต่เพียงว่าหากความเสียหายเกิดขึ้นในรัฐนั้นหรือจำเลยต้องการให้ความเสียหายเกิดขึ้นในรัฐนั้น ศาลย่อมมีอำนาจพิจารณาคดีได้

กฎหมายของไทยมีการบัญญัติถึง (Extra-Territorial Law) ในความผิดทางเพศต่อเด็กบางส่วน คือประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 5 - 11 ระบุเขตอำนาจศาลไทยต่อความผิดอาญาบางประเภทตามที่กำหนด ว่า แม้การกระทำความผิดนั้นได้กระทำนอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร ประมวลกฎหมายอาญายังก่อให้เกิดอำนาจศาลนอกอาณาเขตเหนือความผิดบางประการที่ได้กระทำนอกประเทศไทยซึ่งอาจถูกดำเนินคดีในศาลไทยได้หากผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลสัญชาติไทยและได้ร้องขอให้มีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด โดยรัฐบาลของประเทศที่มีความผิดที่เกิดขึ้นหรือในประเทศของเหยื่อหรือในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่มีสัญชาติไทยและเหยื่อเป็นรัฐบาลไทยหรือคนไทยซึ่งได้ขอให้มีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในประเทศเหยื่อ.

ตัวอย่าง คดีนายเบ้งค์ ชาวสวีเดน ในช่วงปี 2536-2538 ล่วงละเมิดทางเพศเด็กเป็นจำนวนมากในประเทศไทยและหลบหนีไปประเทศสวีเดน ภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาระหว่างไทยกับสวีเดนในการหาพยานหลักฐาน การสืบพยาน เพื่อใช้ในการดำเนินคดีที่ศาลสวีเดน ทำให้ผู้กระทำผิดชาวสวีเดนถูกตัดสินลงโทษจำคุกและให้จ่ายค่าเสียหายแก่เด็กชายไทยที่ถูกละเมิดทางเพศด้วย

ตัวอย่าง คดีนายอัมมิง ชาวฝรั่งเศส ในปีพ.ศ.2540 ผู้กระทำผิดต่างชาตินายฝรั่งเศสล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กโดยการซื้อบริการทางเพศในประเทศไทย ถูกจับและได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ต่อมาได้หลบหนีออกนอกประเทศและเดินทางกลับไปยังฝรั่งเศส ตามหลัก Long Arm Doctrine แม้การกระทำไม่ได้เกิดขึ้นที่ฝรั่งเศส แต่กฎหมายฝรั่งเศสบัญญัติให้ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีและสามารถลงโทษได้ ซึ่งมีมาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดโทษหนักกว่ากฎหมายไทย รวมถึงศาลพิพากษาให้ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับค่าเสียหายทางแพ่งอีกด้วย³⁷

ด้วยเหตุนี้ในกรณีผู้ต้องหาถูกดำเนินคดีในศาลที่ต่างประเทศ ประเทศไทยจะถูกร้องขอให้ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาในการหาพยานหลักฐานหรือช่วยเหลือในการสืบหาและสอบปากคำพยานผู้เสียหายเด็กเพื่อใช้ในการดำเนินคดีในต่างประเทศ ในทางปฏิบัติค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามความร่วมมือทางอาญาเป็นจำนวนค่อนข้างสูง ประมาณ 400,000-500,000 บาท ต่อคดี เป็นค่าใช้จ่ายในการแปลเอกสารสำนวนคดี ค่าประสานงานระหว่างประเทศ ในคดีที่พยานเป็นเด็กผู้เสียหายต้องเดินทางไปขึ้นศาลในต่างประเทศจะมีค่าเดินทางของผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่ ค่าที่พัก ค่าล่าม เป็นต้น³⁸ กฎระเบียบในปัจจุบันไม่ได้ระบุชัดเจนว่าหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายและไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายทั้งหมด ดังนั้นในบางกรณีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการประสานงานจึงเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเองหรือได้รับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชน เช่น องค์กรระหว่างประเทศ UNICEF, ECPAT หรือองค์กร FACE หรือกลุ่มสภานายความญี่ปุ่น³⁹ เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเป็นต้น

³⁷ สุดารัตน์ เสรีวัฒน์, รายงานการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในไทยในการดำเนินการกับชาวต่างชาติที่ละเมิดทางเพศต่อเด็กในประเทศไทยและความเชื่อมโยงกับบริบทสากล: ศึกษาเฉพาะงานคดีของมูลนิธิพัฒนาการคุ้มครองเด็ก(FACE), วิทยาลัยความยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม. (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2545), หน้า 16-18.

³⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 26.

³⁹ คดีนายอิซาโอะ ชาวญี่ปุ่น พ.ศ.2539-2544 ถูกจับด้วยข้อหากระทำความผิดอาญาไม่เกิน 13 ปี ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นสอบสวน โดยได้รับพาสปอร์ตคืนจากเจ้าของคดี และได้หลบหนีออกนอกประเทศไทย กลุ่มสภานายความของญี่ปุ่น ดำเนินการฟ้องนายอิซาโอะเป็นคดีอาญา และได้มีการนำเด็กผู้เสียหายซึ่งขณะนั้นอายุ 15 ปี ไปให้การกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและ

ผู้เขียนเสนอว่า ในปัจจุบันการสืบพยานในต่างประเทศ กฎหมายบางประเทศ กำหนดวิธีการสืบพยาน โดยการใช้เทคโนโลยีรวมถึงกฎหมายไทยด้วยซึ่งทำให้พยานสามารถเบิกความโดยผ่านทางการประชุมทางจอภาพได้ ซึ่งมาตรการนี้จะก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาที่มีปัญหาการส่งตัวพยานจากประเทศหนึ่งมายังอีกประเทศหนึ่งได้ และลดค่าใช้จ่าย เพราะไม่จำเป็นต้องจัดส่งตัวมาเพียงแต่ดำเนินการให้มีการสืบพยานผ่านทางประชุมทางจอภาพ สำหรับในกฎหมายไทยกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 วรรคสี่⁴⁰ กำหนดให้สามารถสืบพยานโดยทาง โดยใช้โทรศัพท์วงจรปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นใด ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาได้

อัยการ ต่อมาอัยการได้เดินทางมาสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในคดีทั้งหมดที่จังหวัดชลบุรี โดยประสานงานผ่านทางสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานต่างประเทศ แต่สุดท้ายอัยการสั่งไม่ฟ้องคดีอาญา โดยอ้างว่าพยานหลักฐานไม่ชัดเจนพอที่ฟ้องผู้ต้องหาได้ ต่อมากลุ่มสหภาพทนายความของญี่ปุ่นได้นำคดีฟ้องศาลแพ่ง เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายให้เด็กไทย และพาเด็กผู้เสียหายไปให้การในศาลโดยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ ในที่สุดศาลเมืองโตโยฮาซิดตัดสินให้นายอิซาโอะชดใช้ค่าเสียหายที่กระทำอนาจารเด็กไทย เป็นเงิน 1 ล้านบาท (ประมาณสามแสนบาท)

⁴⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดไว้ในมาตรา 230/1 บัญญัติว่า “ในกรณีมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานดังกล่าวเบิกความ ที่ศาลอื่น หรือสถานที่ทำการของทางราชการ หรือสถานที่แห่งอื่นนอกศาลนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ ทั้งนี้ ภายใต้การควบคุมของศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา โดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้การเบิกความตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล”

มาตรา 230/2 บัญญัติว่า “ในกรณีที่เมื่ออาจสืบพยานตามมาตรา 230/1 ได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศต่อศาลแทนการนำพยานบุคคลมาเบิกความต่อหน้าศาลได้ แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ให้ถ้อยคำที่จะมาศาลเพื่อการเพิ่มเติมบันทึกถ้อยคำตามวรรคหนึ่ง ให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อศาลและเลขคดี
- (2) วันเดือนปี และสถานที่ที่ทำการบันทึกถ้อยคำ
- (3) ชื่อและสกุลของคู่ความ

2) ปัญหาความร่วมมือด้านการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

(1) การปฏิเสธไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่มีสัญชาติของประเทศผู้ร้องขอ

การใช้ช่องทางการทูตเป็นช่องทางปกติในกรณีที่ประเทศผู้ร้องขอและผู้รับคำร้องไม่มีสนธิสัญญาระหว่างกัน จึงเกิดความไม่แน่นอนว่าประเทศนั้นจะส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนหรือไม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลและหลักต่างตอบแทนของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะผู้กระทำผิดเป็นบุคคลมีสัญชาติของประเทศที่ผู้ร้องขอให้ส่งตัวมาดำเนินคดีในประเทศไทย รัฐบาลบางประเทศอาจพิจารณาไม่ส่งตัวผู้กระทำผิดที่มีสัญชาติของประเทศตนไปปรับโทษในต่างประเทศตามหลักข้อยกเว้นเรื่องการส่งคนชาติข้ามแดนหรือเรื่องสัญชาติของผู้กระทำผิด (Non-extradition of Nationals) เนื่องจากการส่งตัวบุคคลสัญชาติตนเป็นผู้ร้ายข้ามแดนถือได้ว่าเป็นการขัดต่อหลักทั่วไปว่า พลเมืองของประเทศใดย่อมมีสิทธิที่จะอยู่ในประเทศของตนได้เสมอ ไม่สามารถถูกเนรเทศได้ ดังนั้น หากรัฐยอมส่งในฐานะผู้ร้ายข้ามแดนก็จะทำให้มีผลเสมือนการเนรเทศพลเรือนของตนโดยทางอ้อมหรือโดยปริยาย และเท่ากับเป็นการยอมลดหรือละอำนาจอธิปไตยของประเทศผู้รับคำร้องขอ

(2) พยานหลักฐานไม่เพียงพอในการออกหมายจับ

ในการรวบรวมหลักฐานของพนักงานอัยการในการออกหมายจับ บางครั้งข้อมูลยังไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถออกหมายจับผู้ต้องหาได้ ดังนั้นการออกหมายจับจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เกี่ยวกับการออกหมายจับ และข้อบังคับของประธานศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องในทำนองเดียวกับหมายจับในความผิดที่เกิดในประเทศไทย

(3) กฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนก่อให้เกิดขั้นตอนยุ่งยาก พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มีหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่จะส่งตัวข้ามแดน รวมถึงทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายมากขึ้นและลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น แต่อย่างไรก็ตาม หลายขั้นตอนต้องผ่านกระบวนการพิจารณาของศาล หรือ กระทรวงต่างประเทศ และในกรณีผู้ต้องหาให้การ

(4) ชื่อ สกุล อายุ ที่อยู่และอาชีพของผู้ให้ถ้อยคำและความเกี่ยวข้องกับคู่ความ

(5) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง หรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ

(6) ลายมือชื่อของผู้ให้ถ้อยคำ และคู่ความฝ่ายที่ผู้เสนอบันทึกถ้อยคำ

สำหรับลายมือชื่อของผู้ให้ถ้อยคำให้นำมาตรา ๔๗ วรรคสามแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมห้ามมิให้แก้ไขเพิ่มเติมบันทึกถ้อยคำที่ได้ยื่นไว้แล้วต่อศาล เว้นแต่เป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย”.

รับสารภาพยังไม่มีบทบัญญัติให้ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนได้รวดเร็วเพื่อส่งตัวพิจารณาคดียังประเทศที่ร้องขอให้บางกรณีอาจมีการเสี่ยงการบังคับใช้ตามกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยใช้กฎหมายตรวจคนเข้าเมืองแทนซึ่งถือว่าเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามากระทำความผิดในประเทศไทยจึงมีสิทธิเพิกถอนวีซ่าแล้วส่งตัวออกนอกประเทศ กรณีนี้ทำให้ศาลไม่สามารถตรวจสอบการจับหรือควบคุมตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

3) ปัญหาประสิทธิภาพด้านการจัดทำฐานข้อมูลคดีชาวต่างชาติละเมิดทางเพศเพศต่อเด็ก

ขาดหน่วยงานรับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลและดูแลการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับคดีชาวต่างชาติละเมิดทางเพศเพศต่อเด็ก ได้แก่ ประวัติอาชญากรที่เป็นผู้ละเมิดทางเพศต่อเด็ก การจัดทำบัญชีดำผู้กระทำความผิด (Black list และ Watch list) และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการจัดการคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังขาดการติดตามตรวจสอบความเคลื่อนไหวของบุคคลในบัญชีรายชื่อนั้นด้วย ทำให้ผู้กระทำความผิดในคดีล่วงละเมิดทางเพศเด็กสามารถกระทำความผิดซ้ำในประเทศไทยโดยไม่ถูกดำเนินคดี ดังนั้น หากมีฐานข้อมูลดังกล่าวจะทำให้มีการป้องกันไม่ให้บุคคลเหล่านี้เข้ามาในประเทศไทยและสามารถส่งต่อข้อมูลให้ประเทศเพื่อนบ้านได้ เช่น หากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้รับข้อมูลว่าบุคคลนี้มีประวัติการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก สามารถปฏิเสธไม่ให้เข้าประเทศไทยได้เนื่องจากมีพฤติกรรมที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชนหรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร⁴¹

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานใดที่รวบรวมจัดเก็บสถิติ และรายละเอียดในเรื่องการดำเนินคดีความผิดทางเพศที่เด็กเป็นผู้เสียหาย อายุของผู้เสียหาย ลักษณะการกระทำความผิด เอกสารข้อมูลบางส่วนเท่าที่มีการเก็บไว้ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นการเก็บด้วยแบบฟอร์มที่ใช้กันมานานหลายสิบปีแล้ว ไม่สามารถนำมาใช้อ้างอิงในการประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับสากลได้

⁴¹ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 12 ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักรและส่งต่อข้อมูลให้แก่ประเทศเพื่อนบ้านได้

(7) มีพฤติกรรมที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชนหรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือบุคคลซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่างประเทศได้ออกหมายจับ.

4) ปัญหาการขาดกลไกในการพัฒนาเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศของสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน ASEAN MLAT

ซึ่งเป็นสนธิสัญญาพหุภาคีในเรื่องความร่วมมือทางอาญาระหว่างกันอยู่แล้ว เนื่องจากยังมีข้อจำกัดด้านอธิปไตยทางกฎหมายของแต่ละประเทศความแตกต่างในด้านฐานความผิดวิธีพิจารณาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งในบางประเทศมีกฎหมายเฉพาะในการนำมาใช้พิจารณาคดีดังกล่าว แต่บางประเทศใช้บทบัญญัติตามกฎหมายอาญาทั่วไปของประเทศเป็นหลักในการพิจารณาคดี ประกอบกับบางประเทศยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศและสนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องนั้นๆ เช่น สนธิสัญญาการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนหรือสนธิสัญญาการโอนตัวนักโทษทำให้การบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการตรวจค้น จับกุม สืบสวน และสอบสวนและขั้นตอนในกระบวนการพิจารณาคดีแตกต่างกันออกไป

ในกรณีต้องการความช่วยเหลือทางกฎหมายจึงต้องใช้ช่องทางทางการทูตซึ่งเป็นช่องทางปกติในกรณีที่ประเทศผู้ร้องขอและผู้รับคำร้องขอไม่มีสนธิสัญญาระหว่างกันทำให้เกิดความไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลแลผลประโยชน์ต่างตอบแทนของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นประชาชนในประเทศของตนที่จะต้องถูกส่งตัวไปรับการพิจารณาตัดสินคดีและต้องรับโทษในอีกประเทศหนึ่งก็จะต้องได้รับการพิจารณาจากรัฐบาลหรือมีกฎหมายที่บัญญัติไว้ว่าห้ามมิให้ส่งตัวผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นประชาชนในประเทศของตนไปรับโทษในต่างประเทศทำให้กรณีดังกล่าวเกิดปัญหาเป็นอย่างมาก

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสหภาพยุโรปซึ่งมีระบบข้อมูล Schengen และ Interpol ในกรณีมีหมายจับ องค์การผู้ใช้อำนาจตุลาการผู้ออกหมายจับจะได้รับความช่วยเหลือจากเครือข่ายศาลยุโรป (European judicial Network) หากในอนาคตอาเซียนสามารถสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาที่เป็นรูปธรรม เช่น จัดตั้งศาลอาเซียนและตำรวจอาเซียนในรูปแบบของตำรวจสากล Interpol มีกระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในทุกประเทศสมาชิกอาจจะต้องใช้ระยะเวลานาน

ดังนั้น ในเรื่องข้อจำกัดด้านอธิปไตยทางกฎหมายของแต่ละประเทศยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นไปด้วยความล่าช้าและไม่มีการดำเนินการเท่าที่ควร ทำให้ปัจจุบันยังมีการนำกลไกทางกฎหมายนี้มาใช้ในคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเพศต่อเด็กเพียงเล็กน้อย

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะความร่วมมือระหว่างสี่ประเทศในการต่อต้านอาชญากรรมทางเพศต่อเด็กเพื่อล่องละเมิดทางเพศต่อเด็ก

โดยภาพรวมกฎหมายความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาในการดำเนินการกับชาวต่างชาติที่ละเมิดทางเพศเด็กในประเทศไทยนั้นมีประสิทธิภาพระดับหนึ่ง แต่ยังคงขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานทำให้เกิดความล่าช้า เนื่องจากไม่มีหน่วยงานที่ดูแลคดีผู้ต้องหาต่างชาติที่ล่วงละเมิดทางเพศเด็กโดยเฉพาะ รวมถึงในกรณีผู้กระทำผิดสามารถหลบหนีออกนอกประเทศไปได้หลังได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ยังขาดกลไกในระบบฐานข้อมูลและการติดตามนำตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีและให้รับโทษตามกฎหมาย

ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะความร่วมมือระหว่างสี่ประเทศในการต่อต้านอาชญากรรมกรรมการท่องเที่ยวเพื่อล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก มีดังต่อไปนี้

1) ควรพิจารณาทบทวนและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในประเทศในเรื่องการค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับพิธีสารเลือกรับ CRC และพิธีสาร TIP รวมถึงกำหนดมาตรการลงโทษสำหรับผู้กระทำผิด เพื่อให้เกิดมาตรการที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและกระบวนการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เนื่องจาก ข้อ 4 วรรค 2 แห่งพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การขายเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวข้องเด็ก กำหนดให้อำนาจดำเนินคดีกับความผิดภายใต้พิธีสารต้องเป็นความผิดสองรัฐเท่านั้น (double criminality) รวมถึงกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนกำหนดเงื่อนไขต้องเป็นความผิดสองรัฐเช่นเดียวกัน

2) ควรมีการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติงานเฉพาะกิจ (Task Force) ใน 4 ประเทศเป็นกรณีเร่งด่วน หน่วยงานนี้มีหน้าที่โดยตรงดำเนินการกับชาวต่างชาติที่ละเมิดทางเพศต่อเด็กและประสานงานให้ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา โครงสร้างหน่วยปฏิบัติงานเฉพาะกิจ (Task Force) ในระดับชาติ โดยคณะกรรมการ Committee ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงต่างประเทศ สำนักงานกฤษฎีกา เพื่อกำหนดนโยบายต่อต้านการละเมิดทางเพศต่อเด็ก

นอกจากนี้หน่วยปฏิบัติงานเฉพาะกิจ (Task Force) ยังมีอำนาจในการตั้งศูนย์ประสานงาน (Focal Point) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักและเป็นผู้ปฏิบัติงานในการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศในคดีชาวต่างชาติที่ละเมิดทางเพศต่อเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่ต้องส่งสยหลบหนีข้ามพรมแดนเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกดำเนินคดี การประสานความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา การประสานคดีที่ใช้กฎหมายที่ลงโทษผู้กระทำผิดนอกราชอาณาจักร (Extra-territorial law) รวมถึงการติดตาม ดูแล ประสานงานคดีด้วย (case monitoring) ในการสืบสวน สอบสวน จับ หาพยานหลักฐาน การฟ้องร้องดำเนินคดี การส่งผู้ร้ายข้ามแดน เป็นต้น ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคและในวงกว้าง

3) ควรมีกกลไกพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ นอกเหนือจากสนธิสัญญาความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา โดยใช้ช่องทางอื่นๆทั้งในเชิงนโยบายและปฏิบัติเพื่อสร้างความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงเสนอแนวทาง ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำบันทึกข้อตกลงทางอาญาพหุภาคีระหว่างสี่ประเทศ (MOU) เรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมทางเพศต่อเด็ก และจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันในสี่ประเทศ เพื่อสนับสนุนความร่วมมือข้ามแดนในระดับภูมิภาค บันทึกข้อตกลงระหว่างสี่ประเทศ แม้ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายแต่แสดงถึงความพยายามในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านอาชญากรรมทางเพศต่อเด็กเพิ่มขึ้น และอาจใช้เป็นแนวทางสู่การสร้างข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศระดับภูมิภาคในอนาคต

(2) จัดทำบันทึกข้อตกลงเพิ่มเติมความร่วมมือในการต่อต้านการล่วงละเมิดเด็กและการแสวงหาผลประโยชน์ผ่านการท่องเที่ยวในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือต่อต้านการค้ามนุษย์ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (COMMIT MOU) เพื่อสร้างความร่วมมือร่วมกันในประเทศไทย เวียดนาม ลาว กัมพูชา

(3) จัดทำสนธิสัญญาทวิภาคีส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศเวียดนาม และขยายผลถึงในกลุ่มประเทศอาเซียน

4) ควรจัดทำฐานข้อมูลในแต่ละประเทศ โดยมีศูนย์ประสานงาน (Focal Point) แต่ละประเทศที่ดูแลรับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลและดูแลการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับคดี รวมทั้งประวัติอาชญากร ผู้ต้องหาที่เป็นผู้ละเมิดทางเพศต่อเด็ก การจัดทำบัญชีดำผู้กระทำผิด (Black list และ Watch list) และข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญ (expertise) ในการจัดการคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการหาข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูลกับผู้ต้องหาและผู้ร่วมขบวนการ การเก็บรักษาข้อมูล โดยเฉพาะเรื่องสื่อลามกเด็กที่มีการจัดเก็บไฟล์ภาพในเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือในอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ การจัดทำ Black list และ Watch list นั้น จะต้องมีการติดตามตรวจสอบ ความเคลื่อนไหวของบุคคลในบัญชีรายชื่อนั้นด้วย

ควรมีการเก็บข้อมูลที่เป็นสถิติของประเทศในเรื่องการดำเนินคดีความผิดอาชญากรรมทางเพศซึ่งเด็กเป็นผู้เสียหาย ควรมีหน่วยงานที่รวบรวมจัดเก็บสถิติ และรายละเอียดคดีการละเมิดทางเพศต่อเด็กโดยชาวต่างชาติ บางคดีอาจเชื่อมโยงการค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons—TIP) โดยเฉพาะการค้าหญิงและเด็ก (Trafficking in women and children) ดังนั้นในแต่ละประเทศไทยจึงควรมีข้อมูลสถิติ หรือ รายละเอียดได้ประเทศตนได้มีการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดความผิดประเภทนั้น ๆ เป็นจำนวนเท่าใด เพราะ เป็นคดีที่มีความเกี่ยวข้องโยงกับประเทศอื่น ๆ ด้วยมิใช่เป็นเพียงแค่ปัญหาภายในของประเทศใดประเทศหนึ่ง บางคดียังเป็นลักษณะความผิดที่เป็นองค์รอาชญากรรมข้ามชาติอีกด้วย

ควรสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศกับหน่วยงานต่างประเทศเพื่อตอบโต้การผลิตสื่อลามกเด็กและผู้เดินทางเพื่อการมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก (travelling child sex offenders) เช่น ความร่วมมือกับหน่วยงานรักษากฎหมายด้านการเข้าเมืองและการศุลกากรของประเทศสหรัฐอเมริกา (US Immigration and Customs Enforcement (ICE)) หรือ ความร่วมมือกับศูนย์คุ้มครองเด็กจากการถูกแสวงหาประโยชน์และจากภัยออนไลน์ ประเทศ อังกฤษ (U.K.'s Child Exploitation and Online Protection (CEOP) Centre) เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการดำเนินงาน

5) ควรพิจารณาการใช้กฎหมาย Extra-territorial law เพื่อเป็นช่องทางหนึ่งในการดำเนินคดีกับชาวต่างชาติที่ละเมิดทางเพศต่อเด็กแล้วหลบหนีไปประเทศสัญชาติของตนเอง โดยผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา เพื่อช่วยจัดหาข้อมูล หลักฐาน พยานไปให้การในศาลต่างประเทศ เพื่อช่วยในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในประเทศนั้น ดังนั้นในแต่ละประเทศจึงควรวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา Mutual Legal Assistant Law เพื่อพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป และ รัฐควรมีการจัดเตรียมงบประมาณให้เหมาะสมและร่างระเบียบให้ชัดเจนเกี่ยวกับการดูแลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในศาลต่างประเทศ

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กรมราชทัณฑ์. รายงานประเทศไทยการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา. กรุงเทพมหานคร: กรมราชทัณฑ์, 2548.
- กรมอาเซียน กองอาเซียน. แผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน Asean Political-Security Community Blueprint. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เพจเมค เกอร์ จำกัด, 2553.
- จุมพต สายสุนทร. กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2554.
- ประสิทธิ์ เอกบุตร. สนธิสัญญา. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2551.
- ประสิทธิ์ เอกบุตรและคณะ. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่องโลกาภิวัตน์กับกฎหมายอาญา ระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร:สำนักงานศาลยุติธรรม, 2551.
- พรชัย ด้านวิวัฒน์. กฎหมายอาญาระหว่างประเทศ พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2551.
- สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การขายเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3. 2555.
- เอ็คแพท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล. องค์การรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานเพื่อต่อต้านการแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์จากเด็ก ประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์ศาลาแดง จำกัด, 2011.
- อัษฎางค์ เชี่ยวราดา. ความร่วมมือระหว่างองค์กรกระบวนการยุติธรรมต่อกรณีข้อมูลข่าวสารเพื่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม. กรุงเทพมหานคร:วิทยาลัยความยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 2543.
- อภิญา เลื่อนฉวี. กฎหมายสหภาพยุโรป. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2548.

United Nations Office on Drugs and Crime, Regional Office for Southeast Asia and the Pacific, Project Childhood (Protection Pillar).การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็กในการเดินทางและการท่องเที่ยว: การวิเคราะห์กฎหมายภายในประเทศไทย, 2557.

(ร่าง) แผนงานด้านสิทธิเด็กตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติต่อการดำเนินงานตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การขายเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก. เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ.

UNODC United Nations Office on Drugs and Crime. Protecting the Future: Improving the Response to Child Sex Offending in Southeast Asia, August 2014.

Matti Jotsen. International Instruments on Cooperation in Responding to Transnational Crime, Handbook of Transnational Crime and Justice. London: SAGE, 2005.

UNODC United Nations Office on Drugs and Crime. ASEAN Handbook on International Legal Cooperation in Trafficking in Persons Cases, August 2010.

บทความในวารสาร

พัชรา สีนลอยมา. การศึกษาทบทวนกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและความร่วมมือในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน, วารสารกฎหมาย ปีที่ : 32 ฉบับที่ 2, 2557 : 61-78.

สุดารัตน์ เสรีวัฒน์. ปัญหาการดำเนินคดีกับชาวต่างประเทศที่ทำความผิดทางเพศกับหญิงและเด็กในประเทศไทย. วารสารวิชาการสิทธิมนุษยชน ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (2546):59-66.

อภิญญา เลื่อนฉวี. การใช้เขตอำนาจของรัฐต่อผู้กระทำความผิดโดยวิธีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน. วารสารสิทธิปริทัศน์. 24 (กันยายน - ธันวาคม 2553): 127-145.

วิทยานิพนธ์

พีรพงศ์ เกิดมงคล. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญาในอาเซียน.” วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2556.

รายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ของอาเซียน 25 มิถุนายน 2550 ณ กรุงเวียงจันทน์ สปป. ลาว และผ่านการรับรองจากที่ประชุมเจ้าหน้าที่ระดับสูงว่าด้วยอาชญากรรมข้ามชาติของอาเซียน ณ กรุงเวียงจันทน์ สปป. ลาว เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2550.

สรุปรายงานการประชุมคณะทำงานเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสนธิสัญญาแม่แบบอาเซียนว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ครั้งที่ 5 (5th ASLOM Working Group on Model ASEAN Extradition Treaty) ระหว่างวันที่ 31กรกฎาคม – 1 สิงหาคม 2557 ณ. โรงแรม Conrad ถนนวิทญ์ กรุงเทพมหานคร.

รายงานวิจัย

สุภารัตน์ เสรีวัฒน์. ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในไทยในการดำเนินการกับชาวต่างชาติที่ละเมิดทางเพศต่อเด็กในประเทศไทยและความเชื่อมโยงกับบริบทสากล: ศึกษาเฉพาะงานคดีของมูลนิธิพัฒนาการคุ้มครองเด็ก(FACE). กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2545.

อนนท์ เศรษฐฐวาลงษ์. การนำพยานต่างประเทศมานำสืบที่ศาลไทยในคดีอาญาและความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา. หลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 10 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมสำนักงานศาลยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2555.

เอกสารข้อมูลสารสนเทศ

คณะทำงานจัดทำคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์. คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์.

At http://www.nocht.m-society.go.th/album/Download/f5f7834693448c18e4861_9327cb16f27.pdf.

(last visited 28 April 2015).

ชาติชาย เชษฐสุขมน. ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community): ผลกระทบต่อกฎหมายไทย. At [http:// www.law.tu.ac.th/files/news/2555/agust/ asean_chatchai.pdf](http://www.law.tu.ac.th/files/news/2555/agust/asean_chatchai.pdf).

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์:วาระแห่งชาติ. 2558 At http://library2.parliament.go.th/ejour_nal/content_af/2558/jun2558-3.pdf. (last visited 20 June 2015).

เอ็คแพท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล. องค์การ ข้อเสนอการพัฒนาระบบการคุ้มครองเด็กในพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีเสนอต่อสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2556. At http://www.ecpat.net/sites/default/files/Pattaya%20Research_Suggestion_FINAL.pdf. (last visited 14 May 2015).

กระทรวงต่างประเทศ. ขุดสนธิสัญญาสหประชาชาติ. at http://www.ilo.org/ilolex/english:http://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XVIII12&chapter=18&lang=en;http://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XVIII-12a&chapter=18&lang=en. (last visited 20 June 2015).

Treaty on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters (ASEAN MLAT) signed on 29 November 2004 in Kuala Lumpur, Malaysia. At http://www.aseansec.org/173_63_.pdf. (last visited 5 May 2015).